

POUBELLE

Eerder verschenen van Pieter Waterdrinker:

Danslessen (roman, 1998)

Kaviaar en ander leed (verhalen, 2000)

Liebmans ring (roman, 2001)

Een Hollandse romance (roman, 2003)

Duitse bruiloft (roman, 2005)

Montagne Russe (verhalen, 2007)

De dood van Mila Burger (roman, 2010)

Lenins balsem (roman, 2013)

De correspondent (verhalen, 2014)

Pieter Waterdrinker

Poubelle

Roman

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam

www.pieterwaterdrinker.com
www.nijghenvanditmar.nl

Copyright © 2016 Pieter Waterdrinker
Omslag Studio Ron van Roon
Omslagbeeld Alexandre Benois
Foto auteur Julia Klotchkova
Typografie Perfect Service
NUR 301 / ISBN 978 90 388 0162 9

Der Mensch an sich ist einsam
Hildegard Knef

You know I'm no good
Amy Winehouse

Voor Julia

Poubelle is een verzinsel. Iedere overeenkomst tussen personen, locaties en situaties in het boek en die buiten de werkelijkheid van de roman berust op louter toeval.

PROLOOG

Het schandaal met Wessel Stols is destijds naar alle uithoeken van de digitale wereld geslingerd. Boulevardsites, kwaliteitsplatforms; ook de nog overgebleven papieren kranten brachten het nieuws groot. En de televisie, de televisie spande natuurlijk de kroon – al kon geen van de twee protagonisten komen opdrijven: de één was snel ondergedoken in de anonimiteit, zijn politieke graf tegemoet, terwijl onze hoofdpersoon al korte tijd later daadwerkelijk in zijn graf lag.

Op het Amsterdamse kerkhof.

Dood.

Net als de 298 arme zielen die, op weg van Schiphol naar Kuala Lumpur, anderhalve week eerder als een patrijs uit de lucht waren geschoten. Terwijl sommigen van hen de stewardess misschien juist een extra glaasje water hadden gevraagd, in de rij stonden voor de wc of net waren begonnen aan een boek van één van onze vaderlandse bestsellerauteurs. Om te eindigen in de Oekraïense zonnebloemvelden, niet ver van de plaats waar Wessel Stols dat voorjaar was geweest en bijna letterlijk was gesmoord in de stront, al loop ik nu wel heel ver op de zaken vooruit.

Als dat sletje met wie de staatssecretaris zijn vrouw bedroog nu eens ouderwets schaamte had gekend, als een betrapte snol in een stomme film, dan was de hele affaire nooit naar buiten gekomen. Maar het kind was bijna een eeuw na de uitvinding van de stomme film geboren; haar maagdelijkheid had ze op haar elfde, zo begreep ik uit de weinige pulp die ik er later over las, geschonken aan een zwarte Cubaan, een vriend van haar gescheiden moeder. Toen ze negentien was en ineens een bijrolletje kreeg in één van de weinige sekschandalen die ons land heeft gekend, was ze al zo rot als een mispel. Maar dat was juist wat de staatssecretaris in haar had aangetrokken: de flirt met de vochtige en diepe afgrond, met ziekte, met de wenkende rafelranden van de dood, die hij dan ook kreeg, zij het slechts in maatschappelijke zin.

Ineens stond daar een vent in de kamer met korte, zwarte krullen. De vitrage

voor het raam waardoor hij naar binnen was geslopen bolde door de wind film-achtig op.

De krullenbol was Wessel Stols.

Na deze dramatische wending van wat tot dusver voor haar een routineus potje betaald copuleren was geweest, griste het meisje meteen haar smartphone van het nachtkastje, waarop allerlei pervers lag – gebruikt en ongebruikt.

De twee late veertigers gaapten elkaar even volkomen hulpeloos aan. Stols als een zoutpilaar, Van Dongen met een stuk laken snel zijn absurde naaktheid bedekkend.

‘Ben je hier om me te chanteren?’

Wessel Stols voelde iets gloeien in zijn linkerhandpalm: een splinter van de ladder waarmee hij naar boven was geklommen, met bonkend hart het zwarte vierkant van het slaapkamerraam tegemoet; de ladder die arbeiders tegen de met klimop begroeide muur hadden gezet om het romantisch gewelfde rieten dak te vernieuwen van de villa, waarvan de bewoners op vakantie waren in Chamonix.

Tweemaal eerder was hij langsgegaan om te controleren of alles veilig was. En nu dit, een totale misrekening, gesnapt.

Van Dongen veerde grommend overeind. ‘Alsof ik niet genoeg weet over jou! Van jouw tijd in Rusland. Ik zál je, godverdomme...’

Het hoertje nestelde zich poesachtig in de kussens. Ze begon met haar mobieltje geamuseerd foto’s te nemen en maakte een lucky shot. De foto die destijds iedereen heeft gezien, met de illusie van het tot een slak gekrompen geslacht van de beroemde politicus, niet van het geslacht zelf.

‘Het schilderij...’ sprak Wessel Stols schor. ‘Waarom heb je mijn mails niet beantwoord? Ik smeeik het je nogmaals! Geef me het portret, anders sterf ik...’

Krachtig haalde Van Dongen naar de indringer uit. Hij stroopte zijn denkbeeldige mouwen op, klaar om verder te gaan.

Wessel Stols wankelde even; alsof hij op de voorplecht van een schip stond. Hij was volkomen overvallen; een scherpe pijn vlamde van zijn kaak sterachtig verder uit naar zijn hoofd, naar zijn schouders, naar zijn hartstreek – pas toen merkte hij het meisje op in bed; het wezen dat daar schemerde was niet mevrouw Van Dongen.

‘Ik dacht dat je met je gezin in Chamonix was.’

Wessel Stols bleef met zijn ogen kleven aan het meisje. Haar zijdeglanzende benen lagen op het laken dicht tegen elkaar, als een poedelnaakte, aan elkaar

verslaafde perverse tweeling. Dat hij zich ooit door dit soort heksen in de luren had laten leggen... Dat hij had gedacht dat... O Friedl... Waarom ben ik toch zo stom geweest?

‘AU...’ Er volgde een tweede dreun.

Wessel Stols viel neer op de grond; de politicus dook boven op hem en begon met zijn rechtervuist op hem in te rammen. Stols hernam zich; hij trok een Jugendstiltafeltje omver, wist één van de poten te grijpen en liet het met parelmoer ingelegde geval neerkomen op de rug van Van Dongen. Deze vocht terug, zuchtend, kreunend, vloekend; hij slaagde er op zijn beurt in het tafeltje te overmeesteren en smiet het zo hard mogelijk tegen de linkerflank van Stols.

‘Godverdomme, stoppen!’ Het meisje was uit de kussens overeind gekomen. ‘Sukkels! Jullie vermoorden elkaar!’

Naast haar op het nachtkastje stond een onyx asbak. Erin lag de peuk van de sigaret die ze had gerookt toen Van Dongen – een proestende droogzwemmer – eindelijk zijn zaad over haar kleine borsten had uitgestort. Ze greep ernaar en mieterde het ding lukraak naar voren: de asbak schampte de linkerslaap van Wessel Stols. Als in slow motion vloog het onyx voorbij. De tijd leek even stil te staan. In een flits dacht hij eraan hoe het was begonnen, deze hele ellende met het schilderij... Met een asbak, met de beroemde asbak van...

‘Klootzak...’ Van Dongen hield Wessel Stols met zijn bovenlichaam stevig in de klem. ‘Ik vergeefje dit nooit...’

Op datzelfde ogenblik zette het huisalarm zich in werking. Het slaapkamerduister werd plots van buiten doorschoten met urinegeel zwaailicht. De villa was een brandweerkazerne geworden. Er klonk een gehuil; een jankend geloei als vroeger (iedere eerste maandag van de maand) de sirene vanaf het raadhuis in het dorp waar Wessel Stols was opgegroeid. Om zowel de waakzaamheid van de burgers te testen als het materiaal voor de komst van de Russen, die ieder moment het hele universum konden wegvagen met een atoombom.

De mannen lieten elkaar onmiddellijk los.

‘Verdomme, hoelang ben je hier nu al binnen?’ De armen van de staatssecretaris, die weer stond, hingen als stokken langs zijn lichaam. ‘Voor die installatie heb ik destijds een vermogen betaald... De boel staat doorverbonden met het politiebureau... Die zijn zo direct hier... Om alles te controleren... Zeg dat je mijn gast bent... Je bent mijn gast! Hoor je, Wessel? Je bent mijn gast...’

Het hoertje was al verdwenen. Over de trap en via de zwart-wit geblokte marmeren gang snelde ze naar de voordeur. Ze had haar seksspeelgoed boven

op het nachtkastje vergeten. De klant had haar er expliciet om gevraagd. De viespeuk. Ze liet zich altijd van tevoren betalen. Maar alleen al die siliconen-balletjes waren zeker dertig euro. In het voorbijgaan greep ze in de vestibule een duur ogend prul van een kastje; ze had geen idee wat het was; ze propte het weg in haar tas en snelde naar buiten.

Ze had het geluk dat er juist een vrije taxi kwam aanrijden in de verder lege laan met de schimmen van kastanjes, als in een sprookjesboek.

‘Waar moet je naartoe?’ De vent achter het stuur zag meteen wat voor vlees hij in de kuip had.

Ze noemde een straat in Den Haag.

‘Komt voor elkaar, pop...’

Zodra ze zat, stak ze een sigaret op. Na een paar halen trok ze de trofee uit haar tas, een nep-Prada die ze de maand ervoor had gekocht van een Afrikaan in een witte soepjurk op de boulevard in Barcelona. Het was een zilveren drinkbeker. In krulletters stond erop gegraveerd: Bij de geboorte van onze eerste zoon, Clemens Eduard Willem Van Dongen, 13 oktober 1966. In de Liefde van God.

Ze draaide het raam open, mieterde het ding naar buiten en draaide het raam weer dicht.

EERSTE BOEK

2001/2002

DEEL EEN

I

Dertien jaar eerder, in de nazomer van 2001, een maand voor zijn vijfendertigste verjaardag, genoot Wessel Stols van de stille triomf die hoorde bij zijn leeftijd, mits een man de zaken in zijn leven goed heeft aangepakt.

‘Waar gaan we nu heen?’ vroeg Friedl opgetogen, terwijl ze Parijs verlieten langs een oude watermolen.

Bordeaux, Lyon, Nice – ze konden alle kanten op.

‘We gaan daarheen waarnaartoe onze ogen ons leiden.’

Op haar wangen bloste de sancerre van de avond ervoor. Friedl had haar baan bij de kinderopvang opgegeven; ze was voortaan even vrij als haar man. Uit onbewust protest wellicht tegen de bijna perverse luxe waarin ze de afgelopen vijf dagen hadden gebaad, in een vijfsterrenhotel tegenover de Jardin du Luxembourg, had ze een spijkerbroek aangetrokken, met gympen en een oude pullover. Ze bewoog en ademde als een schoolmeisje.

‘Zo, de kitsch van Parijs hebben we weer gehad,’ merkte Wessel Stols op, toen ze eenmaal door de koolzaadvelden reden.

‘Vond je het er dan niet fijn?’

Wijdbeens, als op een terrasstoel, zat haar man achter het stuur.

‘Fijn, fijn... Dat is de vraag niet...’

Steden hadden periodes van bloei en verval, ging Wessel Stols, spelend met de cruise control, verder. Dresden was tot op de riole-ring platgebombardeed, goeddeels weggevaagd, maar het scheen er nu alweer prachtig te zijn. Nog geen twaalf jaar na de val van de Muur! Dat was het verschil tussen de dode en de levende materie: als mens kreeg je zo’n kans niet. Oxford en Cambridge beleefden hun hoogtepunt in de roaring twenties; in Berlijn had je natuurlijk moe-

ten wezen in de jaren dertig; in New York vermoedelijk een kwart-
eeuw later. En wanneer had Parijs zijn grootste bekoring gehad? Er-
gens aan het einde van de negentiende eeuw. Maupassant, Flaubert,
de gebroeders De Goncourt. O, toen had hij eigenlijk moeten leven!
De inspiratie lag in en over alles. Niet alleen bij die beroemde actri-
ces en maintenees, met ogen als gloeiende kooltjes en een verdorven
kalfsbleke teint, over wie de heren hun onsterfelijke meesterwerken
schreven. Nee, vanuit donkere kroegen, koffieuizen, omnibussen,
jurken, cilinderhoeden, schoenen, overschoenen – van overal adem-
de, wasemde en kolkte de inspiratie je zomaar tegemoet. Ook in de
jaren vijftig had hij er desnoods nog wel willen wonen, voegde Wes-
sel Stols eraan toe, al had hij Sartre en zijn schare van bewonderaars
altijd een bende charlatans gevonden. Maar nu? Parijs was niet lan-
ger een stad van schrijvers, van kunstenaars, maar van parvenu's,
van mediamiljonairs, filisters en cabaretiers!

Friedl zoog zijn woorden op als muziek; de liefde waardoor ze de
afgelopen dagen opnieuw was overspoeld golfde telkens met warme
stromen aan. De kunstzinnige bevlogenheid die haar man sinds eni-
ge maanden in zijn greep had, die hij eerder had onderdrukt om geld
te verdienen, om het spook van de armoede waarin hij was geboren
van zich af te houden, was haar volkomen vreemd. Maar ze begreep
hem, ze probeerde hem tenminste te begrijpen.

‘En nu?’

Het asfalt verslond de laatste gedachten aan Holland; het eeuwige
gezeur, de files en de regen.

‘Dat zei ik toch zojuist...’ antwoordde Wessel Stols kalm. ‘We
gaan daarheen waarnaartoe onze ogen ons leiden...’

De uitdrukking kwam van een schrijver, een Let die zijn leven on-
der Stalin en Hitler had moeten bekopen met zijn ondergang. Hij had
er een profetisch meesterwerk over geschreven. Het meesterwerk
lag achter in de auto, tussen de drie koffers en ruim honderd andere
boeken. Eerst zou hij gaan lezen. Om erin te komen. Had Nabokov
het niet ergens over honing en perensap? Goed, hij zou honing en
perensap aan zijn verf toevoegen; desnoods het traanvocht van een
jong meisje. Was het mengen, het aanlengen van de diverse soorten
pigment met lijmstof en bindmiddel eenmaal gereed, alles in geeste-

lijke zin natuurlijk, dan kon hij gaan denken aan een palet.

Zijn pen zou zijn penseel zijn.

Op een dag had Wessel Stols met groene viltstift op een wit tegeltje drie woorden gezet. Jarenlang had het als aanmoediging, als wenkende belofte voor de toekomst op zijn werkkamer gehangen.

Erop stond:

Gezondheid

Vrijheid

Creditcard

Het was de enige heilige drie-eenheid waarin hij had geloofd; het verbaasde hem amper toen de religieuze belofte werd ingelost.

Sinds kort was hij financieel onafhankelijk. Zonder blikken of blozen had hij aan zijn partner anderhalf miljoen gulden gevraagd. Max bood een miljoen. Ze maakten het af op één komma twee.

Max Kisch was altijd de drijvende commerciële kracht achter het bureau geweest; iemand die weliswaar zelf geen campagnes en teksten kon verzinnen, maar deze wel wist te verkopen; door het aanstaande vertrek van Wessel Stols leek hij niettemin opgelucht.

Als teken van hun vriendschap, en misschien ook als bonus bij hun in complete harmonie beëindigde zakelijke liaison, schonk hij hem een wagen. Een vrijwel nieuwe Jaguar. Sinds het succes was gekomen – het kantoor was in ijlt tempo uitgegroeid tot de huidige negentien man – was Kisch een minnaar van Jaguars geweest.

‘Waaraan heb ik dat te danken?’

‘Ja, dat ligt nogal moeilijk.’ De blik van Max Kisch, intelligent en helder, kreeg een melancholiek velours over zich.

Buiten op straat klonk een knal.

Wessel Stols keek even om; het was vermoedelijk de uitlaat van een koeriersbrommer geweest. Hij liet zijn ogen nog wat dwalen over het snotgroene water van de gracht, zich plots erover verbazend dat hij het hier al die twaalf jaar had uitgehouden.

‘Sonja,’ zei Max Kisch toen.

Wessel Stols draaide zich weer om. Terwijl hij een niet-begrijpende frons richtte op zijn inmiddels ex-compagnon, vroeg hij zich af of hij er misschien niet toch nog een ton extra had kunnen uitslepen. Ja Sonja, wat was daarmee?

Max Kisch was een nakomeling van Joden uit Riga. Alles aan hem was zwart. Zelfs de lijnen in zijn gezicht leken als van nature aangezet met houtskool. Met dat intens donkere gezicht keek hij zijn vroegere studievriend Wessel Stols even schuld bewust aan.

Toen volgde de triomfglimlach van de echtelijke bedrieger.

‘Idioot,’ zei Wessel Stols. ‘Je kan dat wijf toch gewoon blijven neuken. Het hele kantoor weet het. Maar je gaat toch niet...’

Max Kisch had zijn besluit echter genomen; hij zou binnenkort zijn twee kinderen, meisjes van drie en zeven, en zijn zeer knappe en eveneens zeer donkere vrouw, verlaten voor de blonde Poolse Sonja.

‘Ze houdt niet van Jaguar,’ zei Max Kisch toen. ‘Ze vindt het een ordinaire auto. Ze wil dat ik BMW ga rijden...’

Door de auto te aanvaarden kreeg Wessel Stols zijn ton extra als nog. Hij was van plan hem meteen weer te verkopen. Maar toen de wagen eenmaal was overgeschreven en hij een paar ritjes in de Jaguar had gemaakt, naar Friesland, naar de verste uithoek van Oost-Groningen, deels om zichzelf te kwellen, deels om zich ervan te verzekeren dat hij deze immens lelijke delta daadwerkelijk voor altijd wilde verlaten, raakte hij verslaafd aan het zachte leer van de stoelen, de soepele koppeling, het gesnor van de airco en het dashboard van gepolitoerd kersenhout.

Toen ze eindelijk gereed waren om naar Frankrijk te vertrekken, had hij het zijn vrouw voor de zekerheid nog gevraagd.

‘Gaan we met de Jaguar of de Volvo?’

‘De Jaguar natuurlijk...’

Ook Friedl was niet onverschillig voor comfort.

Sonja Ossietzky was als puber met haar ouders naar Nederland gekomen en werkte op de afdeling debiteuren van Stols & Kisch Media-partners. Met haar vinnige Slavische tongval schold ze in het begin wanbetalers over de telefoon zonnig de huid vol. Het duurde enige tijd voordat ze begreep dat een reclamebureau geen deurwaarders-

kantoor was, dat debiteuren dikwijls klanten waren, of konden worden, dat je met beschaving meer bereikte dan met intimidatie. Ze was enigszins mollig en zesentwintig.

Op een vrijdagmiddag was ze op de zaak achtergebleven. Ze had Wessel Stols, zwoegend op een presentatie voor een bierbrouwer die nog snel de deur uit moest, in zijn kamer bezocht. Het was al bij zevenen. Zwijgend was ze onder zijn bureau gekropen. De naaldhaken krasten over het parket; haar zwarte rokje spande strak om haar kont. Vanuit een kroeg op de gracht even verderop klonken de stemmen van hun collega's. Ze had zijn rits opengedaan, hem bevelend te blijven doorwerken. Toen hij zich uiteindelijk had losgewrikt en ze een paar tellen later op de grond lagen, kronkelend bij de centrale verwarming, uit het zicht van iedereen op de gracht, had ze hem gebeten. Ze beet, het kreng.

En voor zo'n sloerie ging Max Kisch zijn leven vergooien.

2

Zijn humeur was over het algemeen gelijkmatig; hij at en dronk misschien iets te veel, iets te gulzig, in het bezit van een spijsvertering als een Zwitsers uurwerk.

Eindelijk ging hij doen wat hij altijd had gewild.

Niettemin vrat er iets aan hem. De somberheid overviel hem soms zichtbaar. Onder zijn donkere cupidokrullen, nog altijd zonder ook maar een zweem van grijs, stonden dan plots de moede ogen van een oude, door het leven gedesillusioneerde man. Friedl had natuurlijk haar vermoedens. Ze hoopte dat ze juist zat; ze hoopte het vurig. Haar man mocht dan binnenkort vijfendertig zijn, zij was ruim anderhalf jaar jonger. Tot dusver was het krijgen van een kind met hem niet gelukt, maar ze was een gezonde vrouw van drieëndertig! Alles was nog mogelijk; het kon bovendien overal.

Desnoods op de Zuidpool.

'Bordeaux, we gaan eerst naar Bordeaux...'

Wessel Stols tuurde door de voorruit; de insecten die zich ertegen te pletter hadden gevlogen hadden smerige spatten gemaakt.

Op het laatst had hij niet voor Lyon maar voor Bordeaux gekozen. Puur intuïtief. Gedecideerd draaide hij het stuur naar rechts. Een kunstenaar moest vertrouwen op zijn gevoel.

In gedachten zag hij het robijnen fluweel van hun hotel in Parijs weer voor zich; overal had de gloed geheerst van rode wijn. Ook in hun suite met balkon, waar in de badkamer aan een koperen haak twee badjassen hingen die – sneeuwwit en van een decadente zachtheid – Friedl meteen in verrukking hadden gebracht. Ze had er de gehele tijd in rondgelopen, tussen de expedities naar de stad door. Maar haar man had haar toespelingen niet gevat; hij leek volkomen in zichzelf verzonken, alsof hij zijn aandeel in de zaak niet onlangs had verkocht, alsof hij niet aan de vooravond stond van een artistiek leven als vrij man, maar aan die van een belangrijke offerte.

De voorlaatste dag had Wessel Stols plots begrepen dat hij nooit in deze stad zou kunnen werken. Het inzicht overviel hem.

‘Als Hermans het kan, dan kan ik het verdomme ook,’ had Wessel Stols die ochtend nog gezegd. Ze hadden in de Rue de Lille voor een vitrine met foto’s van dure interieurs, huizen en buitenhuizen gestaan. De *immobilier* was gevestigd op een binnenplaats met sinaasappelboompjes in terracotta potten.

Het smeedijzeren hek ging met een druk op de knop open.

Langs de sinaasappeltjes liepen ze over een koningsblauw lopertje dat over de grinttegels was gelegd naar binnen.

Het kantoortje ademde stijl; een juwelenkistje van wit en caramelpbruin marmer. Een Arabisch ogende vrouw, een meisje eerder nog, in een beige jurk tot haar hielen, een felroze hoofddoek strak om haar wangen, beëindigde juist haar gesprek.

‘Dus we houden het op het oorspronkelijke bedrag van veertienduizend franc?’ De Arabische richtte zich tot een Française achter een tafel van plexiglas, waaronder kokkerrok, netkousen en pumps, in allerlei schakeringen zwart en rood, zichtbaar waren. De flinterdunne laptop voor haar detoneerde nogal met het ouderwetse telefoontoestel dat pal ernaast stond.

‘Zeker, veertienduizend in de maand.’

‘Inclusief gas en licht?’

‘Mademoiselle Tirsi...’ Hoewel tegen de zestig, bezat de make-

laarster de hoogblonde allure en het charisma van de jonge Catherine Deneuve. ‘Ik heb het hier zwart op wit staan. Nogmaals, het was een misverstand. Madame Dumoulin heeft meerdere appartementen. Die neef mengt zich er steeds tussen. U bent de enige niet. U moet die brieven van hem gewoon verscheuren. Het was en blijft veertienduizend francs. En u weet dat dat voor een kamer pal achter de Place des Vosges een koopje is... Messieurs dames, ik ben zo bij u...’ kapte de Française, zich glimlachend tot de nieuwe bezoekers richtend, het onderhoud af.

De Arabische verdween. Uit haar tas was even een poesje opgedoken, nieuwsgierig en angstig tegelijk om zich heen kijkend. Friedl had een verrukt kreetje geslaakt, maar was te verlegen om het meisje aan te houden en de katten even te aaien.

‘We zoeken een appartement,’ had Wessel Stols toen gezegd. ‘Mijn vrouw en ik willen hier...’

‘Huur of koop?’

‘Voorlopig eerst huur...’

De Parisienne was opgestaan en naar een glazen kast gelopen; met drie ordners kwam ze terug, in haar rappe Frans ratelend dat haar aanbod zich in het zogeheten hogere segment bevond. Hoeveel kamers zochten ze? En moest het modern zijn of juist klassiek? En aan welke locatie dachten madame et monsieur?

Ze kregen koffie aangeboden. Allebei durfden ze niet te weigeren, terwijl ze kort ervoor nog twee espresso’s hadden gedronken even verderop, in Les Deux Magots, waar Wessel Stols ondanks zijn Sartre-haat alvast in de sfeer probeerde te komen.

Maar hij kwam niet in de sfeer.

Hij was naar de wc’s gegaan en terwijl hij met zijn geslacht boven het pissoir hing, een antiek ogend pissoir, misschien wel dezelfde met roest bevlekte pisbak als waarin de beroemde existentialist zijn urine had geloosd, had hij het innerlijk even uitgeschreeuwd. De schreeuw bestond uit rauw schraapsel van de ziel; een wanhopig opspelen van alles waaruit hij bestond.

Een tijdelijke inzinking, dacht Wessel Stols, woest zijn handen wassend, in de ovale spiegel zijn zwetende gezicht bekijkend. Stendhal kwam ook pas goed op streek toen hij over de veertig was.